

Asia: TEM/1399/03.01.01/2018

Työntekijästä johtuvat irtisanomisperusteet työnantajan työllistäessä alle 20 työntekijää

Yleiset huomiot

Yleisluontoiset huomiot

Helsingin Puuseppäin Ammattiyhdistys ry vastustaa jyrkästi hallituksen aikeita heikentää työntekijän irtisanomissuojaa alle 20 henkilöä työllistävässä yrityksissä.

Alle 20 henkilöä työllistäviä yrityksiä on Suomen noin 350 000 yrityksestä jopa 97%. Näissä yrityksissä työskentelee runsas kolmasosa suomalaisista palkansaajista. Esitys asettaa työntekijät keskenään eriarvoiseen asemaan työnantajan koosta riippuen.

Kaiken lisäksi lakiesitys on perustuslain turvaaman yhdenvertaisen kohtelun kannalta ongelmallinen, sillä kysymyksessä on nimenomaan henkilökohtaisten ominaisuuksien, kuten käyttäytymisen, vaikutus irtisanomiseen. Jos laki hyväksytään, miten taataan jatkossa yksittäisen työntekijän oikeusturva ja perustuslaillisen yhdenvertaisuuden toteutuminen sadoilla tuhansilla suomalaisilla työpaikoilla.

Toteutuessaan laki tarkoittaa, että ihminen ei irtisanomisen pelossa uskalla esittää omia mielipiteitään eikä näkemyksiään. Ei myöskään parannusehdotuksia työhön. Työpaikan saa pitää se joka on pomon kaveri. Työntekijästä tulee työnantajan mielivallan alainen. Hän ei uskalla vastustaa tätä vaan tekee mukisematta kaiken, silläkin uhalla että näännytyy työtaakan alle.

Ihminen ei liioin uskalla sairastaa, koska irtisanomisen uhka kasvaa.

Menestyvässä yrityksessä työntekijä ja työnantaja tekevät yhteistyötä. Menestyvä yritys on myös työntekijän etu, silloinhan hänellä riittää töitä tulevaisuudessakin. Kun työnantaja huolehtii työntekijöiden hyvinvoinnista ja hyvästä työilmapiiristä myös työntekijä yrittää parhaansa.

Jos työilmapiiri on huono ja irtisanomisen uhka leijuu ilmassa koko ajan, työntekijä ahdistuu ja stressaantuu, eikä varmasti pysty parhaaseen mahdolliseen työtulokseen. Irtisanomisuhan alainen työntekijä ei uskalla ottaa asuntolainaa, eikä ostaa uutta autoa, eikä muutakaan. Suomen nousukausi kääntyy laskuun.

Ahdistunut ja stressaantunut työntekijä myös sairastuu ja pitkät sairauslomat lisääntyvät.

Jo nykyisen lain puitteissa työnantajalla on oikeus irtisanoa työntekijä, kun häntä ei tarvita. Määräaikainen työsopimus voidaan perustellusta syystä jo nytkin solmia. Esim. viheralalla tavallisia ovat määräaikaiset työsopimukset, joissa työsuhde päättyy, kun talven tulo estää työnteon. Kun säätiedotus lupaa huomiseksi lumisadetta, johtaja voi sanoa, että talvi tuli, työt päättyvät.

Mihin tarvitaan työnantajan mielivaltaan perustuvaa irtisanomisoikeutta? Ei mihinkään. Siitä koituu pelkästään vahinkoa.

Esityksen vaikutusarviointiin liittyvät huomiot

Työ- ja elinkeinoministeriön tutkijoiden arvioissa todetaan selvästi, että irtisanomisten helpottaminen rajoittaa yritysten kasvua, kun yrittäjät haluavat pitää yrityksen koon sellaisena, että irtisanomismahdollisuudet ovat laajemmat ja mielivaltaisemmat.

Vaikutusarviot työntekijöiden aseman muuttumisesta ovat olleet lainvalmistelussa puutteelliset. Esimerkiksi lain tuomien muutosten vaikutukset työntekijöiden hyvinvointiin, kokemukseen tasa-arvosta sekä tuntemuksiin pidemmän aikavälin luottamuksesta ja varmuudesta on sivuutettu kokonaan.

Säännöskohtaiset huomiot

TSL 7 luvun 2 §:n 1 momentti (Työntekijän henkilöön liittyvät irtisanomisperusteet)

-

TSL 7 luvun 2 §:n 4 momentti (Työnantajalle säädetty muun työn tarjoamisvelvollisuus)

-

Muut huomiot

Suhde työehtosopimusmääräyksiin

Suomessa ja muissa Pohjoismaissa työelämään liittyvän sääntelyn kehittämisessä ja työläisäädännön muutoksissa niin työntekijä- kuin työnantajajärjestöilläkin on ollut perinteisesti mahdollisuus vaikuttaa lakiesityksiin. Näin lait ovat toteutuessaan ja tullessaan osaksi työpaikkojen arkea edustaneet laajaa yhteisymmärrystä.

Ammattiosastomme vaatii, että myös irtisanomissuojan muutosten osalta jatketaan tällaista valmistelukulttuuria ja hallitus luopuu esityksestään heikentää työntekijän irtisanomissuojaa.

Mikäli lakiesitys etenee eduskuntaan, aiomme voimakkaasti puolustaa jäsentemme ja työssäkäyvien oikeuksia sekä vaatia lakihankkeen perumista.

Kaituri Riitta

Helsingin Puuseppäin Ammattiyhdistys ry - Riitta Kaituri, Helsingin
Puuseppäin Ammattiyhdistys ry:n puheenjohtaja